

Input // output

Risico

Een fundamentele voorwaarde voor het bestaan van sociale vangnetten is de bereidheid van deelnemers om risico onderling te delen. In een laboratoriumexperiment onderzoeken Cettolin en Tausch of de bereidheid van mensen om risico's te delen afhangt van het feit of risico's zelf worden gekozen of exogeen worden bepaald. Uit de resultaten volgt dat het gemiddelde niveau van het delen van risico's niet afhangt van het feit of mensen hun risico zelf kiezen. Echter, wanneer risico's zelf worden gekozen zijn mensen wel minder geneigd risico's te delen met personen die een hoog risico kiezen dan met mensen die

een laag risico kiezen. Bij risico's die exogeen worden bepaald maakt het risicoprofiel van de gene waarmee het risico gedeeld wordt niet uit. De resultaten suggereren dat de bereidheid van mensen om risico's te delen door middel van een sociaal vangnet kan worden ondergraven door vrijwillig genomen risico's van andere mensen, zoals bijvoorbeeld door ongezond leefgedrag.

Cettolin, E. en F. Tausch (2013) Risk taking and risk sharing: does responsibility matter? *GSBE Research Memorandum*, 045.

Bankleningen

De geglobaliseerde financiële sector is een belangrijk kanaal voor de overdracht van financiële crises naar de reële economie. Dit concluderen Ongena *et al.* op basis van econometrisch onderzoek aan de hand van data van bankleningen aan bedrijven in veertien landen in Oost-Europa en Azië over de periode 2004–2009. De auteurs onderzoeken de gevolgen van een financiële crisis voor het verstrekken van bedrijfsleningen van drie typen banken. Allereerst nationale banken die hun kapitaal voornamelijk in eigen land ophalen, daarnaast nationale banken die voor financiering voor een groot deel afhankelijk zijn van *wholesale funding*, ofwel kortlopende kredieten op de internationale geldmarkt, en ten slotte internationale banken. Het blijkt dat de laatste twee de kredietverlening aan bedrijven tijdens een crisis verder verlagen dan nationale banken met een voornamelijk nationale financiering.

Ongena, S., J.L. Peydro en N. van Horen (2013) Shocks abroad, pain at home? Bank-firm level evidence on the international transmission of financial shocks. *DNB Working Paper*, 385.

Uitbesteden

Het internationaal uitbesteden van kernactiviteiten van bedrijven verlaagt de productiviteit, terwijl het binnenlands uitbesteden van ondersteunende activiteiten de productiviteit juist verhoogt. Die conclusie trekken Möhlmann en De Groot op basis van empirisch onderzoek aan de hand van data van Nederlandse bedrijven uit 2007 en een enquête over uitbesteding bij bedrijven over de periode 2001–2006. Een mogelijke reden voor de verlaagde productiviteit door internationale uitbesteding van kernactiviteiten van bedrijven is dat transactiekosten hoger uitvallen dan vooraf gedacht.

Möhlmann, J. en H.L.F. de Groot (2013) The effects of outsourcing on firm productivity. Evidence from microdata in the Netherlands. *CPB Discussion Paper*, 250.

Beleid

Microprudentieel beleid, dat focust op de gezondheid van individuele financiële instellingen, en macroprudentieel beleid, dat zich richt op de risico's van het totale financiële systeem, kunnen elkaar, mits goed vormgegeven, aanvullen en versterken. Dit blijkt uit theoretisch onderzoek van Hoogduin *et al.* naar de effecten van verschillende vormen van beleid. In hun onderzoek laten de auteurs zien dat een duidelijke afbakening van de taken, functies en instrumenten en een goede coördinatie tussen de beleidsmakers van micro- en macroprudentieel beleid helpen om maximale synergievoordelen van beide vormen van beleid te behalen. Daarnaast worden risico's op negatieve gevolgen door interactie of conflicten van beide beleidsvormen verkleind. Spanning tussen twee beleidsvormen komt vooral voor tijdens een periode van economische krimp. Daardoor is het delen van informatie en onderlinge coördinatie tijdens deze periodes extra van belang.

Hoogduin, L., J. Osiński en K. Seal (2013) Macroprudential and microprudential policies: toward cohabitation. *DSF Policy Paper*, 037.

Banen

Het aantal banen in het openbaar bestuur krimpt tot 2014 naar verwachting met 3,1 procent, wat neer komt op zo'n 18.000 banen. Andere sectoren waar het aantal banen onder druk staat zijn de financiële sector en de bouwrijverheid, met een verwachte krimp van res-

3,1%

Geraamde daling banen in

het openbaar bestuur

pectievelijk 2,6 en 2,7 procent. Voor de sector zorg en welzijn wordt echter juist een groei van 0,5 procent verwacht.

UWV (2013) Kansen en knelpunten voor werkzoekenden. *UWV Kennisverslag*, augustus.

De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in ESB en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.

Afgestudeerden

Maatschappelijke, economische en organisatorische trends zorgen voor veranderende eisen die werkgevers stellen aan afgestudeerden uit het hoger onderwijs. Dit stellen Humburg en Van der Velden in onderzoek naar de vraag naar arbeid van hogeropgeleiden. Deze trends, waaronder de ICT-revolutie, de kennismaatschappij en globalisering, vergen nieuwe vaardigheden en kwaliteiten van afgestudeerden, zoals flexibiliteit, innovatieve en creatieve vaardigheden en een internationale oriëntatie. Instellingen in het hoger onderwijs en beleidsmakers zouden er volgens de auteurs goed aan doen zich van deze ontwikkelingen bewust te zijn en hun strategieën hierop aan te passen.

Humburg, M. en R. van der Velden (2013) What is expected of higher education graduates in the 21st century? ROA Research Memorandum, 013.

Schaalvoordelen

Banken profiteren van significante schaalvoordelen, ongeacht de grootte van de balans. Dit concludeert Dijkstra op basis van empirisch onderzoek naar data van banken van twaalf landen in de eurozone over de periode 2002–2011. Wanneer echter gecorrigeerd wordt voor de voordelen van het zijn van een systeembank, blijkt er sprake te zijn van negatieve schaalvoordelen voor grote banken in de periode vóór de financiële crisis, maar positieve schaalvoordelen tijdens de crisis. De resultaten bieden een argument tegen het opsplitsen van banken in de eurozone, omdat dit kan leiden tot hogere kosten.

Dijkstra, M. (2013) Economies of scale and scope in the European banking sector 2002–2011. ACLE Working Paper, 011.

Elektriciteitsproductie

In 2012 is in Nederland 102 miljard kWh elektriciteit geproduceerd, wat neer komt op een daling van tien procent vergeleken met 2011. Bij de productie steeg het gebruik van steenkool vanwege lage prijzen met vijftien procent, maar daalde het gebruik van aardgas door aardgascentrales met 25 procent. De productie van elektriciteit uit hernieuwbare energie nam toe met een procent, wat de laagste toename is in vijf jaar.

Governance

Sommige veronderstelde wetmatigheden die gelden bij de corporate governance van niet-financiële instellingen, zoals het positieve verband tussen de onafhankelijkheid van de raad van bestuur en de prestatie van de onderneming, gaan niet op voor banken. Dit blijkt uit een literatuurstudie van De Haan en Vlahu naar empirische literatuur over corporate governance bij banken. Kennis over de verschillen tussen de effectiviteit van bestuursvormen van financiële en niet-financiële instellingen is belangrijk om beleid voor bijvoorbeeld de corporate governance van banken te kunnen onderbouwen.

Haan, J. de, en R. Vlahu (2013) Corporate governance of banks: a survey. DNB Working Paper, 386.

Stemmen

Beslisprocedures in commissies van centrale banken verschillen naargelang hun samenstelling. Zo blijkt dat leden die extern worden benoemd, bijvoorbeeld vanuit de politiek, vaak afwijkend stemmen van leden die door de centrale bank zelf worden aangesteld. Dit concluderen Eijffinger *et al.* aan de hand van empirisch onderzoek met data van besluiten van centrale banken van Zweden, Tsjechië, Polen en Hongarije.

Eijffinger, S.C.W., R.J. Mahieu en L. Raes (2013) Estimating the preferences of central bankers: an analysis of four voting records. CEPR Discussion Paper, 9602.

Internetveiligheid

Markten kunnen falen in het leveren van het optimale niveau van internetveiligheid. Dit blijkt uit theoretisch onderzoek van Kox en Straathof. De auteurs laten zien dat internetveiligheid afhangt van het gedrag van zowel de beheerders van de netwerkinfrastructuur, zoals Internet Service Providers als eindgebruikers van internet. Door het optreden van informatieasymmetrie, externaliteiten en marktmacht investeren individuele partijen mogelijk minder in internetveiligheid dan maatschappelijk optimaal zou zijn. Interventie door overheden kan dus gewenst zijn indien de kosten van interventie lager zijn dan de kosten van potentiële schade die veroorzaakt wordt door een onveilig internet.

Kox, H. en B. Straathof (2013) Economic aspects of internet security. CPB Achtergronddocument, 31 juli.

Levensverwachting

Eerder met pensioen gaan leidt tot een langere levensverwachting. Dit blijkt uit empirisch onderzoek van Bloemen *et al.* met paneldata van Nederlandse ambtenaren over de periode 1999–2010. Hieruit blijkt dat ambtenaren die in 2005 gebruik maakten van een regeling om eerder met pensioen te gaan een 2,5 procentpunt lagere kans hadden om binnen vijf jaar te overlijden dan diegenen die niet met pensioen gingen, wat overeenkomt met een verlaging van de overlijdenskans met 42,3 procent. Vermoed wordt dat dit effect onder meer veroorzaakt wordt door de vermindering van stressgerelateerde factoren door het stoppen met werken. Dit wordt bevestigd door resultaten die erop wijzen dat stressgerelateerde omstandigheden belangrijk zijn als verklarende factor van de doodsoorzaak.

Bloemen, H., S. Hochguertel en J. Zweerink (2013) The causal effect of retirement on mortality. Evidence from targeted incentives to retire early. Tinbergen Institute Discussion Paper, 119.

trales met 25 procent. De productie van elektriciteit uit hernieuwbare energie nam toe met een procent, wat de laagste toename is in vijf jaar.

CBS (2013) Sterke daling elektriciteitsproductie. CBS Webmagazine, 18 juli.

De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in ESB en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.